

Înmatriculare fără plata taxei pentru emisii poluante. Cerere formulată după 01.01.2013

Prin sentința pronunțată de Tribunalul Dolj – Secția Contencios Administrativ și Fiscal s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată formulată în contradictoriu cu pârâta Instituția Prefectului Județului Dolj - Serviciul Public Comunitar Regim Permise de Conducere și Înmatriculare a Vehiculelor.

Pentru a se pronunța astfel prima instanță a stabilit că reclamanta a solicitat pârâtei înmatricularea autoturismului second-hand achiziționat fără plata taxei de poluare însă, prin adresa nr. 37160/21.01.2013, instituția pârâtă i-a comunicat că acest lucru ar fi posibil numai în ipoteza în care s-ar încadra într-unul dintre cazurile de exceptare de la plata taxei prevăzute de art. 3 și 8 din Legea nr. 9/2012, ceea ce nu este cazul în speță.

Taxa de poluare la prima înmatriculare a fost introdusă de legiuitor prin O.U.G. 50/2008 – care la art. 4 instituia obligativitatea plății taxei de poluare -, act normativ intrat în vigoare la data de 01.07.2008, așadar după data aderării României la Uniunea Europeană.

Tratatul Uniunii Europene reglementează în art. 90 (86) obligația statelor membre de a nu stabili direct sau indirect pentru produsele altui stat membru impuneri interne de orice natură superioare celor stabilite direct sau indirect pentru produsele naționale similare, prin urmare statul membru nu poate stabili impuneri interne de natură să protejeze indirect alte produse naționale.

Prin hotărârea Ioan Tatu c. Statul Român prin Ministerul Economiei și Finanțelor, Direcția Generală a Finanțelor Publice Sibiu, Administrația Finanțelor Publice Sibiu, Administrația Fondului pentru Mediu și Ministerul Mediului – cauza C-402/09, CJUE a statuat că "*Articolul 110 TFUE (fostul art. 90 din Tratatul Uniunii Europene) trebuie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să instituie o taxă pe poluare aplicată autovehiculelor cu ocazia primei lor înmatriculări în acest stat membru, dacă regimul acestei măsuri fiscale este astfel stabilit încât descurajează punerea în circulație, în statul membru menționat, a unor vehicule de ocazie cumpărate în alte state membre, fără însă a descuraja cumpărarea unor vehicule de ocazie având aceeași vechime și aceeași uzură de pe piața națională*".

Interpretarea privește taxa de poluare achitată pentru înmatricularea vehiculelor de ocazie (second-hand) nu și taxa achitată pentru înmatricularea unui autoturism nou - O.U.G. nr. 50/2008 instituind o astfel de taxă de poluare atât pentru prima înmatriculare a vehiculelor noi cât și pentru înmatricularea în România a vehiculelor înmatriculate anterior într-un alt stat membru al Uniunii Europene.

Așadar, prin O.U.G. nr. 50/2008 - în forma sa inițială, aplicabilă în perioada 1 iulie 2008 – 14 decembrie 2008 -, România a stabilit indirect, pentru produsele provenind din Uniune, impuneri interne superioare celor stabilite

pentru produsele naționale similare, dat fiind că respectiva taxă de poluare este percepută numai pentru autoturismele înmatriculate în Comunitatea Europeană și reînmatriculate în România, în timp ce pentru autoturismele deja înmatriculate în România - în cazul unei vânzări -, taxa nu mai este percepută.

Este adevărat că O.U.G. nr. 50/2008 a fost modificată ulterior însă, și ultima reglementare – până la abrogarea prin Legea nr. 9/2012 -, la art. 4 lit. a) statua că „*Obligația de plată a taxei intervine cu ocazia primei înmatriculări a unui autovehicul în România*”, fără ca textul să facă distincția nici între autovehiculele produse în România și cele produse în afara acesteia, nici între autovehiculele noi și cele second-hand. Prin urmare, cele precizate mai sus își păstrează valabilitatea, astfel încât, și în ultima formă, textul de lege anterior menționat stabilea indirect, pentru produsele provenind din Uniune, impuneri interne superioare celor stabilite pentru produsele naționale similare, dat fiind că respectiva taxă de poluare este percepută numai pentru autoturismele înmatriculate în Comunitatea Europeană și reînmatriculate în România, în timp ce pentru autoturismele deja înmatriculate în România (indiferent dacă vehiculul fusese produs în România sau în alte state membre UE) - în cazul unei vânzări -, taxa nu mai este percepută.

Reglementată în acest mod, taxa de poluare diminuea sau era destinată să diminueze introducerea în România a unor autovehicule second-hand deja înmatriculate într-un alt stat membru al Uniunii Europene, cumpărătorii fiind orientați din punct de vedere fiscal să achiziționeze autovehicule second-hand deja înmatriculate în România.

Ca atare, și ultima formă a O.U.G. nr. 50/2008 era contrară art. 90 din Tratatul de Instituire a Comunității Europene, întrucât este destinată să facă mai puțin atractivă opțiunea de a introduce în România autovehicule second-hand deja înmatriculate într-un alt stat membru UE, favorizând astfel vânzarea autovehiculelor second-hand deja înmatriculate în România. Or, după aderarea României la UE, nu este admisibil ca o normă fiscală națională să descurajeze sau să fie susceptibilă să descurajeze - chiar și potențial -, importul produselor provenind din alte state membre – în speță Bulgaria -, influențând astfel alegerea cumpărătorilor.

În altă ordine de idei, se remarcă și un alt tip de discriminare - între persoanele care au solicitat înmatricularea autovehiculelor anterior datei de 1 iulie 2008 și cele care înmatriculează autovehicule ulterior, doar acestea din urmă achitând taxa de poluare, deși este evident că poluează și autovehiculele primei categorii de persoane. Discriminarea era realizată de legiuitor care legase plata taxei pe poluare de faptul înmatriculării, deși din preambulul O.U.G. nr. 50/2008 rezultă că s-a urmărit asigurarea protecției mediului prin realizarea unor programe și proiecte pentru îmbunătățirea calității aerului, ceea ce implică instituirea unei taxe de poluare pentru toate autovehiculele aflate în trafic, potrivit principiului „poluatorul plătește”.

În acest context, Înalta Curte de Casație și Justiție a stabilit - în considerentele la Decizia nr. 24/14.11.2011, prin care a fost admis un recurs în interesul legii, că art. 110 din TFUE se impune obligatoriu și instituției responsabile cu înmatricularea autovehiculului, care nu poate invoca art. 4 și 7 din O.U.G. nr. 50/2008 și, cu atât mai puțin, dispozițiile Ordinului MAI nr. 1501/2006, pentru a refuza înmatricularea, dacă restul condițiilor prevăzute de lege sunt îndeplinite. Astfel, instanța supremă a statuat că „acțiunea având ca obiect obligarea instituției prefectului prin serviciul de specialitate, la înmatricularea autovehiculelor second-hand achiziționate dintr-un alt stat membru al Uniunii Europene, fără plata taxei de poluare prevăzută de O.U.G. 50/2008, aprobată prin Legea 140/2011este admisibilă”.

Ulterior, legiuitorul a adoptat Legea nr. 9/2012 – act normativ care a intrat în vigoare în data de 13.01.2012 și care a abrogat O.U.G. nr. 50/2008 -, care, la art. 4, statuează că: „(1) *Obligația de plată a taxei intervine: a) cu ocazia înscrierii în evidențele autorității competente, potrivit legii, a dobândirii dreptului de proprietate asupra unui autovehicul de către primul proprietar din România și atribuirea unui certificat de înmatriculare și a numărului de înmatriculare; b) la repunerea în circulație a unui autovehicul după încetarea unei exceptări sau scutiri prevăzute la art. 3 și 8; c) la reintroducerea în parcul auto național a unui autovehicul, în cazul în care, la momentul scoaterii sale din parcul auto național, i s-a restituit proprietarului plătitor valoarea reziduală a taxei, în conformitate cu prevederile art. 7.*

(2) Obligația de plată a taxei intervine și cu ocazia primei transcrieri a dreptului de proprietate, în România, asupra unui autovehicul rulat și pentru care nu a fost achitată taxa specială pentru autoturisme și autovehicule, conform Legii nr. 571/2003, cu modificările și completările ulterioare, sau taxa pe poluare pentru autovehicule și care nu face parte din categoria autovehiculelor exceptate sau scutite de la plata acestor taxe, potrivit reglementărilor legale în vigoare la momentul înmatriculării”.

Prin urmare, prin noul act normativ, legiuitorul a înlăturat discriminarea realizată prin prevederile O.U.G. nr. 50/2008 – în sensul că a prevăzut plata taxei și pentru autoturismele deja înmatriculate în România, în ipoteza înstrăinării vehiculelor de către proprietarii care nu achitaseră taxa specială pentru autoturisme sau taxa de poluare.

Potrivit art. 110 TFUE „, *Nici un stat membru nu aplică, direct sau indirect, produselor altor state membre impozite interne de orice natură mai mari decât cele care se aplică, direct sau indirect, produselor naționale similare. De asemenea nici un stat membru nu aplică produselor altor state membre impozite interne de natură să protejeze indirect alte sectoare de producție.*”

Dispozițiile comunitare citate anterior, urmărind să elimine restricțiile de orice natură în calea liberei circulații a mărfurilor în spațiul comunitar, interzic discriminarea fiscală între produsele importate și cele provenind de pe piața

internă și care sunt de natură similară, precum și regimurile de protecție împotriva produselor concurente, ca parte constitutivă dintr-un sistem general de impozite percepute în cazul produselor importate și a celor care provin de pe piața internă.

Art. 110 TFUE, deși interzice impozitarea discriminatorie și protectivă pentru produsele naționale, nu afectează însă suveranitatea fiscală a statelor membre. Din moment ce nu există măsuri de armonizare în domeniu, statele membre rămân libere să-și organizeze sistemele fiscale așa cum consideră potrivit și să stabilească nivelul dorit al cotelor de impozitare – indiferent cât de ridicat ar fi și fără a exista posibilitatea ca persoana interesată să se prevaleze de faptul că într-un alt stat membru al Uniunii Europene o taxă similară are un nivel mai scăzut -, cu singura condiție de a nu genera discriminarea produselor provenind din alte state membre. Dispozițiile art. 110 din TFUE suplimentând dispozițiile referitoare la abolirea taxelor vamale și a măsurilor cu efect echivalent - conținute în art. 28 și 30 din Tratat - caută să asigure completa neutralitate a impozitării interne sub raportul concurenței între produsele care se află deja pe piața națională și produsele importate.

Este adevărat că, prin O.U.G. nr. 1/2012, a fost suspendată până la data de 01.01.2013 aplicarea prevederilor alin. 2 al art. 4 din Legea 9/2012 și, în consecință, textul de lege intrând în vigoare la date diferite pentru subiectele de drept destinate, s-a realizat o nouă discriminare – în raport de momentul intrării în vigoare a legii - între persoanele care înmatriculează pentru prima dată un autovehicul în România și cele care dobândesc dreptul de proprietate asupra unui autoturism deja înmatriculat – practic, alin. 1 al art. 4 din Legea nr. 9/2012 având un conținut cvasiidentific cu disp. art. 4 din O.U.G. nr. 50/2008.

Așadar, acțiunile având ca obiect înmatriculare autoturism proprietate personală fără plata taxei pentru emisii poluante erau admisibile în ipoteza în care partea interesată a formulat o astfel de cerere către pârâtă până în data de 31.12.2012 inclusiv – dat fiind că, aspectele prezentate cu privire la faptul că O.U.G. 50/2008 era incompatibilă cu legislația Uniunii europene (în sensul că actul normativ menționat contravenea prevederilor art. 110 TFUE), își păstrau valabilitatea și în ceea ce privește Legea nr. 9/2012 (forma în vigoare a acestui act normativ până la momentul 31.12.2012) - însă nu mai pot fi primite în cazul în care respectiva cerere a fost formulată după data de 01.01.2013 întrucât, la acest moment, O.U.G. nr. 1/2012 a încetat să mai producă efecte .

În speță reclamanta s-a adresat direct instanței de judecată, fără a fi solicitat anterior formulării acțiunii instituției pârâte să-i înmatriculeze automobilului proprietate personală fără plata taxei pentru emisii poluante – ceea ce conduce la concluzia că reclamanta nu suferise, la momentul sesizării instanței, nicio vătămare, fie printr-un act administrativ, fie prin refuzul nejustificat de soluționare a unei cereri, astfel încât nu era îndreptățit să intenteze acțiune în justiție.

Abia în data de 11.01.2013 reclamanta a formulat o cerere în sensul anterior menționat către pârâtă însă, la momentul respectiv, art. 4 alin. 2 din Legea 9/2012 era în vigoare, astfel încât nu se mai poate susține că actul normativ anterior menționat instituia o discriminare între proprietarii unor autovehicule înmatriculate anterior într-un stat membru al U.E. și proprietarii unor vehicule similare înmatriculate deja în statul român, în cazul în care solicitau a fi reînmatriculate în România.

Taxa pentru emisii poluante reglementată ar fi contrară reglementărilor comunitare doar în măsura în care ar fi destinată să facă mai puțin atractivă opțiunea de a introduce în România autovehicule second-hand deja înmatriculate într-un alt stat membru UE - favorizând astfel vânzarea autovehiculelor second-hand deja înmatriculate în România - influențând astfel alegerea cumpărătorilor însă, după data reîntrării în vigoare a art. 4 alin. 2 din Legea 9/2012 – 01.01.2013 - nu mai suntem într-o astfel de ipoteză.

Ca atare, fiind vorba de o taxă stabilită în limitele suveranității fiscale a României, ce se percepe fără discriminare tuturor autoturismelor second-hand înmatriculate în statul român –indiferent dacă anterior, respectivele vehicule fuseseră înmatriculate într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau în statul român – instituirea acesteia nu contravine dispozițiilor art. 110 TFUE (ex. art. 90 TCE), nefiind încălcat principiul neutralității impozitării interne, în cazul competiției dintre produsele aflate pe piața internă și produsele importate.

Împotriva acestei sentințe, în termen legal a declarat recurs reclamanta invocând faptul că instanța de fond în mod greșit a respins cererea de chemare în judecată considerând că nu a solicitat anterior formulării acțiunii instituției pârâte înmatricularea autoturismului, așa încât, la momentul sesizării instanței nu i-a fost provocată nici-o vătămare.

Arată recurenta că, procedura prealabilă, deși este o procedură obligatorie, nu este o excepție de ordine publică, ci una de ordine privată, relativă și trebuie invocată de către pârât prin întâmpinare, ceea ce înseamnă că poate fi complinită până la primul termen de judecată, procedura prealabilă fiind doar o condiție relativă de admisibilitate a acțiunii în contencios administrativ.

S-a mai arătat că în mod nelegal și netemeinic a respins acțiunea în condițiile în care prin Legea nr.9/2012, România a stabilit indirect pentru produsele provenind din Uniunea Europeană impuneri interne superioare celor stabilite pentru produsele similare, dat fiind că respectiva taxă de poluare este percepută numai pentru autoturismele deja înmatriculate în Comunitatea Europeană și reînmatriculate în România.

Analizând legalitatea și temeinica sentinței recurate, prin prisma motivelor de recurs formulate și în raport de dispozițiile legale incidente, Curtea a reținut următoarele:

Conform art. 8 din Legea nr. 554/2004, se poate adresa instanței de contencios administrativ cel ce se consideră vătămat într-un drept sau interes al

său legitim prin nesoluționarea în termen sau prin refuzul nejustificat de soluționare a unei cereri.

Pentru a se putea vorbi despre refuzul nejustificat de soluționarea a cererii de înmatriculare a unui autovehicul fără plata taxei pentru emisii poluante, având în vedere caracterul special al procedurii contenciosului administrativ și sfera limitativă a prevederilor art. 8 din Legea nr. 554/2004, era obligatoriu ca acest refuz să rezulte din răspunsul la cererea de adresată în prealabil de reclamant organului competent.

Curtea constată astfel că în mod corect prima instanță, analizând înscrisurile probatorii depuse la dosar de către recurenta reclamantă, a concluzionat în sensul că această procedură prealabilă, procedură având un caracter obligatoriu, a fost urmată ulterior sesizării instanței.

Sunt, prin urmare, nefondate criticile recurenteii privitoare la greșita apreciere a primei instanței cu privire la momentul îndeplinirii procedurii prealabile, aceasta cu atât mai multe cu cât, deși consideră că vătămarea suferită de către recurentă ce ar fi dat naștere demersului său judiciar a avut loc la o dată ulterioară, prima instanță procedează și la o analiză a fondului raporturilor juridice deduse judecății.

În ceea ce privește criticile privind aplicarea Legii nr.9/2012, s-a considerat că, într-adevăr, ca urmare a împlinirii perioadei în care aplicarea dispozițiilor art. 4 alin.2 din Legea 9/2012 au fost suspendată, începând cu 01.01.2013, taxa pentru emisii poluante a devenit o taxă stabilită în limitele suveranității fiscale a României, ce se percepe fără discriminare tuturor autoturismelor second-hand înmatriculate în statul român, indiferent dacă anterior respectivele vehicule fuseseră înmatriculate într-un alt stat membru al Uniunii Europene sau în statul român. Prin urmare, instituirea unei asemenea taxe nu contravine dispozițiilor art. 110 TFUE (ex. art. 90 TCE), nefiind încălcat principiul neutralității impozitării interne, în cazul competiției dintre produsele aflate pe piața internă și produsele importate.

Cum demersul administrativ de formulare a unei cereri de înmatriculare a autovehiculului second-hand achiziționat de către recurentă fără plata taxei pentru emisii poluante, demers ce trebuia să conștie într-o cerere adresată organului competent în a dispune înmatricularea, a fost realizat ulterior datei de 01.01.2013, recurenta nu mai poate susține, în justificarea temeiniciei unei asemenea cererii producerea unei discriminări între persoanele care înmatriculează pentru prima dată un autovehicul în România și cele care dobândesc dreptul de proprietate asupra unui autoturism deja înmatriculat.

Curtea a apreciat, prin urmare, drept nefondate criticile privind greșita interpretare și aplicare a Legii 9/2012 de către prima instanță, acțiunile având ca obiect înmatriculare autoturism proprietate personală fără plata taxei pentru emisii poluante fiind admisibile în ipoteza în care partea interesată a formulat o

astfel de cerere către pârâtă până în data de 31.12.2012 inclusiv, moment până la care, în raport de forma pe care o avea Legea 9/2012, aceasta păstra incompatibilitățile cu legislația europeană sus-menționate, aceste incompatibilități fiind însă înlăturate începând cu 01.01.2013, dată de la care art. 4 alin.2 din Legea 9/2012 a început să producă efecte.

În consecință, Curtea a respins recurs ca nefondat.